

GUDMUNDRÅ med HÖGSJÖ och HEMSÖ. (Ångermanland.)

Gudmundaradh, liggande söder om Ångermanälven, nämnes bland landskapets församlingar år 1314, då kyrkan erlägger $\frac{1}{2}$ mark till den s. k. sexårgården, som under detta och 5 följande år skulle utgå af Upsala stift. Likaså år 1316 skattar prästen i Gudmundaradh till lösen för Upsala-ärkebiskopens pallium 1 mark och kyrkan $\frac{1}{2}$ mark (DS. 3: n. 1946, 2043). *Högsjö* (Hysiö, Hössiö) framträder först senare i tiden, men tydligen såsom annex till Gudmundrå, då ärkebiskop Jakob Ulfsson 1507 visiterar Högsjö kyrka och afger dom rörande ett hemman Västansjö. Domen återopas i en efter originalet ursprungligen af professor O. Verelius vidimerad, dock bristfällig kopia bland Hernösands domkapitels handlingar.¹ Då klockeskatten år 1531 under kon. Gustaf I utgick till riksens gälds betalning, fick Gudmundrå församling utgifva 80 mark i penningar som lösen för sin klocka och 15 mk för tionden samt dessutom 2 skeppund koppar; Högsjö åter erlade 60 mk i lösen för sin 4 skeppund vägende klocka, 5 mk 2 öre för tionde samt härtill 2 skeppund 2 lispund koppar.²

Prästerskapet i Gudmundrå pastorat har af gammalt bestått af khde vid moderkyrkan och komminister boende i Högsjö. År 1845 hade ett kapell inom pastoratet anlagts på Hemsön och genom kgl. bref af den 12 nov. s. å. medgafs, att en kapellpredikant finge där anställas. I samband med en lönereglering förvandlades denna kapellpredikantsbefattning 17 mars 1871 till komministratur. Ytterligare bestämdes genom ett kgl. bref 13 nov. 1896, att Högsjö och Hemsö församlingar skulle, sedan komm. i Högsjö afgått, skiljas från Gudmundrå såsom eget pastorat, hvilket ägde rum 1897. Efter afsöndringen inrättades i Gudmundrå 18 nov. 1904 tillsvidare en extra ordin. prästerlig tjänst under benämning pastoratsadjunktur.

Gudmundrå församlings gamla medeltida stenkyrka finnes icke mer till³, men hon omtalas flera gånger i handlingarna, mest såsom i behof af nödiga reparationer, så t. ex. 1576 och äfven år 1635, då sockenborna i Gudmundrå anmält, att deras kyrka tarfvade reparation, »gafveln och ena väggen var så bristfällig, att det var farligt att gå in i kyrkan». Kgl. Maj:t befaller undersökning; om det befinnes sant, skall 10 t:r spl af behållen krontionde till hjälp utanordnas.⁴ Förstärkning af murarna var tydligen af nöden för att hålla ihop väggarna. Dock torde det skett på bekostnad af kyrkans prydighet. hvilket framgår af Ångermanlands dombok för år 1673, då en bonde i Gudmundrå, i anledning af den utvändigt på kyrkogafveln uppförda stödjepelaren, helt vanvördigt yttrat: »han står där som en djäfvulsgalge».

¹ Jfr Thulin, De ecklesiastika boställena 2. Västernorrlands län, s. 206.

² Register på klocko skatten (Afskr. i Nordinska Saml. Fol. 39, UB.).

³ Enligt Tunæus var hon $28\frac{3}{4}$ alnar lång och 14 alnar bred.

⁴ K. Br. 12/11 1635. Likaså vid Superint. P. Steuchii visitation i Gudmundrå 14 juni 1663, »då pastor besvårade sig om kyrkiobyggningen, att hon mycket försumligen företages, besynnerligen kyrkiotaaket på norre sijdan, som af måss heelt grönt var, och alldeles förderfwett» (Hdpr. 1663). Reparation ålades vid straff.

För detta yttrande stämde han för tinget. Ännu år 1777, då kyrkan 12 nov. s. å. undergick besiktning af häradshöfd. M. Lundeberg, talas om hennes förfallna tillstånd och nödvändigheten af ny kyrkobyggnad samt att man utsett därtill lämpligt ställe, men församlingen nöjde sig tills vidare med en reparation. Först 1801 grep man sig an med en ny kyrkas uppförande under byggmäst. Simon Getings ledning på en höjd ofvan vägen sydost om och på något afstånd från den gamlas plats nedanför prästgården. Den gamla kyrkplatsen utmärkes genom en skogsdunge, som slagit rot bland grundmurarna. Den nya kyrkan är i längd utvändigt 118 fot och 56 fot i bredd utom sakristia vid östra och torn på västra gafveln¹ och blef åren 1823-25 prydd med ny predikstol, altartafla och förgyllning, utfördt af bildhuggaren Jon Edler och målaren P. Sundin. Tre klockor finnas hängande i tornet, ovanligt för en svensk landtkyrka.

Om Gudmundrå socken har utkommit: *O. Högberg*, Gudmundrå i flydda tider. Minnesblad med anledning af kyrkans hundraårsjubileum den 27 sept. 1901. Sundsv. 1901. - Förteckning å komministrarna i Högsjö är införd i: Boken om Högsjö. En norrländsk sockenkrönika af *A. Salvén*. Sthm 1918.

KYRKOHERDAR.

1. **Nicolaus Silvestri** [1345], från Jumkils socken i Upland, var curatus ecclesie in Gudmundaradh och tillförordnad prost i Ångermanland, då han Evangelisten Marci dag (25 apr.) 1345 bytte bort sin arfvejord, liggande i Vestra Skulla, Jumkil, till Ångermanlandsprosten Åke och fick i stället 5 siætungaland i Grisastadh i Nordingrå, som den senare ägde. Bytesbrevet utfärdades i Nordingrå och bevittnades af khden Petrus i Torsåker, lagmannen Håkan och Clemens i Calvinæs (DS 5: n. 3940; jfr äfven n. 3927).

2. Herr **Jöns** [c. 1490-talet] var khde i Gudmundrå, då han till Sven Smidt för 16 mk sålde ett i Högsjö s:n liggande hemman Västansjö om 12 sädesland jord, som sannolikt tillhört Högsjö prästbord. Herr Jöns blef sedan befordrad till khde i Ofvansjö i Gestrikland (före 1507).

3. Herr **Nils Johannis** [1507] var khde här, då ärkebiskop Jacob Ulfsson visiterade i Högsjö kyrka, hvarvid han kärke till Sven Smidt om Västansjö. Enär Sven Smidt emellertid uppbrukat detta hemman, som var skoggongit och i öde och låg för fåfot och i skattfall, dömde ärkebiskopen, att Sven skulle få behålla samma hemman, med villkor att han till Herr Nils skulle ytterligare erlægga 6 mk, för hvilka penningar khden ålades upprödja ett annat gods Hööse by, hvarmed torde afsetts stomhemmanet i Hööse eller Hundsjö. Herr Nils blef emellertid kort därefter khde i Torsåker och efterträddes i Gudmundrå af

¹ Afbildad i Från ådalar och fjäll, 1919.

4. Herr **Jon Puke** [c. 1510], som synes i sin ordning efterträdas af

5. Herr **Henrik Hansson**, [före 1514] khde här och prost öfver Ångermanland, som fick ärkebiskop Jacobs befallning att gifva Sven Smidt fastebref på ofvannämnda jordköp, hvilket skedde på tinget i närvaro af herr Nils i Torsåker, fordom khde i Gudmundrå, och herr Jon Puke, »på samma tid» khde därstädes.¹

6. Herr **Oloff** i Gudmuneratt [1543-55] arrenderade under dessa år den gamla kyrkjorden i Högsjö s:n. Han uppräknas bland de 24 edsmän, som på tinget i Nora 20 juni 1551 befriade khden Nils i Nora från anklagelser för trolldom. År 1553 utgaf han 3 mark i en hjälpgård till K. Maj:ts behof. Af Gudmundrå gamla kyrksilfver levererades till Kon. Gustafs skattkammare år 1548 »ett litet monstrantz någet förgylt, wog i lödemark 11 lod, och af Högsjö kyrka ett förgylt monstrantz, wog 9 löde mark».

7. **Petrus Haquini** [1566-78], khde i Gudmundrå, undertecknade på allmänna landstinget i Bjärträ 29 okt. 1568 Ångermanländska prästerskapets trohetsförsäkran mot Kon. Johan III. Bevittnade jämte länsman Lasse Simonsson och sexmännen socknens taxeringslängd år 1571 för Älfsborgs lösen. Hans egen lösegendom uppskattad till 1008 mark 6 öre, utgjorde i silfver 155 lod, pgr 50 mk, mässing 1 pund, koppar 5½ pund, kor 18 och 3-årsstutar 2, får 12, getter 14, svin 4, hästar 4 för 50 mk, ston 2 för 10 mk; han erlade tiondelen med 100 mark 7 öre. Då kronan år 1574 stod i begrepp att försälja de gamla kyrkojordarne i Ångermanland, köpte khden Per Håkansson 12 seland i Hollan (Håle) i Arnäs s:n och 7 seland i Gålnäs i Själevad för 1,235 mark, men köpet återgick (Thulin, Eckl. bost. 2, s. 424.) Af kon. Johan erhöill han 7 mars 1571 halfva kyrkotionden i socknen, emedan han bor vid allmän väg och har mycken gästning. Denna förläningsspannmål återkallades emellertid, men på hans underdåniga begäran att återfå densamma, fick han genom bref 20 febr. 1576 4:de-parten däraf sig tillförsäkrad samt dessutom ett pund spannmål för detta år till hjälp. - Gudmundrå sockenbor hade genom utskickade gifvit konung Johan tillkänna, att deras sockenkyrka» begynner flux förfalla och att de

¹ Khdarne 2-5 nämnas i den s. 272 omtalade odat. dokumentsafskriften rör. Västan-sjö. Datum å det af prosten Henrik utfärdade originalet måste sättas före 1514, året för ärkeb. Ulfssons afgang. Då prof. Verelius 1677 tog häraf kopia, var det mycket skadadt. Tvekan kan uppstå, huruvida de som 4 och 5 nämnda khdarne verkligen båda varit pastorer i Gudmundrå. Troligare är, att prosten H. innehaft annan församling.

för sin fattigdoms skull ingen råd hafva samma deras kyrka igen upprätta», hvarför de begära hjälp af tionden. Kon. beviljade dem 4 pund spannmål 8 febr. 1576.

8. **Hans (Johannes) Jonæ** [1582-1602] var närvarande på landstinget i Bjärträ 31 juli 1582, då lagman Evert Hindriksson höll dom därst., vid hvilket tillfälle äfven infunnit sig herr Engelbrecht i Säbrå, herr Olof i Nora, herr Olof i Sidensjö, herr Erik i Helsingsta och herr Nils kapellan i Torsåker. Hans Jonæ undertecknade Upsala mötes beslut 1593 och riksdagsbeslutet i Söderköping 22 okt. 1595. Under hans ämbetstid sände ärkebiskop Andreas Abr. Angermannus till Gudmundrå en f. d. kungl. hofpredikant Joannes Andreae såsom hjälppräst omkring 1595. Denne begaf sig ock hit till fots från Upsala 65 mil landvägen och stannade här 6½ månad; han blef till sist khde i Skuttunge i Upland och afled 1642. (Bergianska brefsaml. T. 6, s. 625.) I slutet af jan. 1602 erhöll Upsala, domkapitel ett bref från khden Petrus i Boteå, däri han berättar om »dn Johannis ömkelighe siuka i Gudmundrå.»; denne synes ock aflidit under året.

9. **Bengt Månsson Blix** (1603-1606), son till khden Magnus Karlsson Blix i Undersåker i Jämtland, prästv. omkr. 1573, nämnes komminister i Nora-Bjärträ 1574 och undertecknar i samma egenskap Upsala mötes beslut 1593. Synes år 1595 blifvit kapellan i Gudmundrå, men fick redan i maj 1596 tillträda khde-befattningen i Ramsele, efter det han i 23 år tjänt och ställt sig christeligt och ärligit, och prosten anbefalldes omedelbart låta anställa husesyn i Ramsele, på »det att öfverheten icke tager tillfälle af vår försummelse att hafva uppseende på prästgårdarne med sine fogdar» (Ups. dpr.) Slutligen khde här i Gudmundrå 1603, undertecknade han 9 dec. 1606 jämte kyrkvärdarne Gudmundrås tiondelängd sista gången och dog förmodligen ej långt därefter. Enligt Tunæus skall han varit en ifrig predikant och uti allt en hederlig man, men församlingen fick ej länge fägna sig åt hans uppbygglighet.

En son *Samuel Blix* blef khde i Arnäs.

10. **Sander (Alexander) Erics** (1607-25), underskref såsom kapellan i Nordingrå Upsala mötes beslut 1593. I Upsala domkapitel begärde dn Sanderus Erics 22 febr. 1599 någorstedes sacellanium: Han blef beskickat till Torsåker¹, »effter dn Johannes Claudii icke där bliffuer antagen», och

¹ I Hülphers Saml. till Gestrikland är han uppförd såsom förste komministern i Torsåker därstädes, tydligen med orätt, som framgår af Johannes Claudii förhållande till Ångermanlandspastorn Ingemar i Torsåker.

stannade förmodligen ock där till dess han 1 maj 1607 tillträdde Gudmundrå pastorat. Till lösen för Älfsborgs fästning bidrog han 1613 och följande år med 18 dlr. Afled förmodligen 1625.

Var gift.

11. **Jonas Olai Medelpadius** (1627-55) fr. Hoglands by, Ljustorp, där han jämte sin broder Ingemar Olofsson hade arfvejord 1642. Han var komm. i Gefle 1610. En annotation i Högsjö kyrkohandbok säger: »År 1627 kom vår kyrkoherde dominus Jonas Olai til Gudmundrå giæld efter salig herr Sanders dödh». Vid tinget i Gudmundrå 11 juni 1630 anmäldes, att Erik Hansson i Fiskja gifvit »vällärde herr Jon kyrkoherden några skammelige ordh på kyrkiewallen, enär de wore komne utur kyrkian»; bötte 40 mk. Khdens hushåll bestod s. å. enl. mantalslängden af 10 personer, och han ägde 3 hästar och 20 kor. På allmänna landstinget i Bjärträ 12 apr. 1633 »åkärade han landsens 24 om de 38 daler hvitt mynt, som de honom skyldige äre; Res.: De 24 gäfve herr Jon i betalning den gård, som landet hafver låtit oppsätta i Wibyggerå, benämnd Sättre; blefve gården öfver betalningen, skulle herr Jon så mycket penningar ifrån sig lefverera till landet igen». Samma gård 8 säland stod han i begrepp att sälja 1642 till ett par bönder i Vibyggerå, men hans måg fändriken, manhaftig Samuel Nilsson kvalde samma köp. Khden Jonas Olai, »en braf och käck man», afled 1655 (T.)

G. m. *Brita Isaksdotter*.

Barn: *Oluff Jonæ*, en ung studiosus, i Gudmundråz prästegård barnfödder, anmälde sig 1648 hos borgmästaren i Hsand att blifva skothkarl i staden. (Hsands rådhuspr.); en dotter g. m. fändriken Samuel Nilsson i Lundsjö, sedermera kapten; en dotter g. m. Michel Andersson i Lundha, hvilken på grund af 1667 uppgjorde testamente skulle syta, föda och begrafva svärmodern.

12. **Magnus Nicolai Wallenius** (1656-85) från Helsingland¹, inskrefs dec. 1633 i Upsala studentmatrikel, blef 19 aug. 1640 designatus collega in schola Hernodiana, med en lön af 20 t:r spannmål af kronan. Den 9 dec. s. å. anhåller han att få djäknepenningarne af Själevads socken, efter han halfva året hafver tjänt i skolan och 3:dje delen af hans årslön blef honom aftagen till skolehusbyggningen. Han utn. 1641 tillika till stadens kapellan och blef konrektor 1650. Utn. 1655, kom herr Måns Wallenius 1656 ss. khde till Gudmundrå pastorat, och inventering af prästbordet skedde 24 aug. 1656. Vid superintendenten P. Steuchs visitation 14 juni 1663 klagade khden, att en stor del af finnarne, som bodde

¹ I Hülphers förteckning anges han, efter Tunæus, ha varit son till prosten Dominicus Arnæsius i Delsbo, men detta är oriktigt; han var prostens måg genom sitt senare gifte.

i socknen, aldrig kom till kyrkan eller brydde sig om någon gudstjänst. Pastor anbefalldes, att söka handräckning af fogden, som genom profossen skulle spöslita några af de ohörsamme till skräck och varnagel för de andre. På tinget i Gudmundrå 24 okt. 1672 ransakades om en jordäga, 3 sädesl. i Flatom, som »khdarna här den ena efter den andra i mannaminne hafva sig till nytta låtit häfda och bruka, och då ingen af de äldsta i socknen minns eller hafver hört af sina föräldrar, att kyrkan hafver någon umgäld af samma jord haft, derföre må khden Måns W. äfven ss. hans antecessores härefter oklandradt 'för stumbjord' under kyrkobordet, så länge som han pastor är, bruka och behålla sig till nytta de tre säl. jord i Flatom, och likaså efter honom hans successores». Han uppsatte på egen bekostnad åtskilliga hus, dels i Gudmundrå prästgård (1 stor-stuga, 1 sängstuga, 1 liten bokkammare, en liten badstuga, en kornlada etc.) dels i Högsjö präststomme (1 kornlada, 1 fähus, 1 get- och fårhus, en liten mjölkbod etc.), hvilka inlöstes af efterträdaren med 20 t:r spannmål, »ehuru de voro väl mäst förfallna och nederröte.» Han afled på våren 1685.

G. 1) m. en dotter till prosten Jonas Linnerius i Hsand.

2) m. *Elisabeth Dominicidotter*, änka efter prosten Jonas Jonæ Trast i Luleå.

Af barnen: *Magnus*, fil. mag. i Åbo 1676; *Gertrud*, g. m. stadskomm. och kollegan i Hsand Daniel Ol. Hernodius, sedermera omg. m. khden Stigelius Noræus i Sollefteå; *Dominicus*, stud. 1681, blef bonde och båtsman.

13. **Matthias Nicolai Lochnæus** (1687-1711), f. i Lockne by, Bjärträ s:n, af bondeföräldrar. Stud. i Upsala 23 aug. 1656, kollega i Hsands triv. skolas 3 kl. 1659. Då P. Berghemius i juni 1662 afsade sig stadskapellanstjänsten i Hsand, fick Lochnæus befattningen med bibehållande af collegatum. Af sin svärfader, herr Olof i Nätra, köpte han 1669 5 säl. jord belägna i Kragom, Säbrå, för 576 dr kmt. Konrektor 1672. Utn. khde i Gudmundrå 1686, tilltr. 1687. I sitt förord för honom hade konsist. åberopat hans trägna 27-åriga tjänst som skollärare och präst samt hans berömliga gåfvor i predikstolen. Han låg ännu år 1693 i delo med företrädarens dotter hustru Gertrud om prästbordets inventarium. Förste predikant vid prästmötet i Hsand 3 febr. 1694 öfver texten Math. 19: 5, 6. Efter 24 års troliga vård om församlingen afled han 1711 före Valborgsmässan (Tunæus). Under hans tid omgöts församlingens spruckna klocka 14 sept. 1693 af klockgjutaren Lars Bertilsson, som ankommit hit för detta ändamål och uppsatt sin verkstad vid Skrälsåån (Ka.).

G. m. *Catharina Hosselia*, dotter af khden Olof Hosselius i Nätra.

Barn: *Jonas*, f. 1671, prost och khde i Själevad; flera barn döda i unga år.

14. Mag. **Jöns Ol. Huss** (1712-20), f. 15 jan. 1671, son af khden Olof Huss i Torp och Elisabeth Njurenia; kom i Hsands skola 1677, i gymn. 1685, stud. i Upsala 7 febr. 1688; prästv. i Upsala aug. 1695 af superintendenten J. Micrander och kallad till huspredikant af grefvinnan Hedvig Mörner; promov. fil. mag. i Ups. 1699; konsist. notarie 1699-1703; af K. Maj:t 28 nov. 1702 utn. græcæ linguæ lektor vid Hsands gymn. efter afl. mag. Martin Djupædius, tilltr. 1703, var gymn. rektor 1707 och konsistoriets fullmäktig vid riksdagen 1710; af kungl. regeringen förordnad till khde i Gudmundrå 26 apr. 1711, hvarå han erhöll kon. Carl XII:s stadfästelse 16 maj 1712, och tilltr. s. å. Vid 1717 års prästmöte utsågs han till vice præses, för nästkommande möte, men afled dessförinnan. Efter en svår sjukdom afgick han med döden 1 dec. 1720 och begravs 22 jan. följande år. »Khden Huss lefde prydeligen och dog saligen.» (T.)

G. 6/6 1703 m. *Maria Elisabeth Bohlin*, f. 1684, dotter af khden i Själevad Haq. B.; omg. m. komm. i Högsjö Jonas Ljungberg.

Barn: *Haquin*, landsekreterare i Gefle, d. 1786; *Elisabeth (Lisa)*, f. 1/7 1712, g. m. kronobefalln.man i N. Ångermanl. Olof Ol. Westman; dessutom 7 barn döda i ungdomen.

Tr.: Carthago oriens, stans & cadens, præs. *J. Schwede*. Ups. 1692. - De luxu, reipublicæ peste, præs. *A. Gæding*, ib. 1696.

Såsom vice pastor under ledigheten förordnades finske khden i N. Karleby Michael Jesenhaus, hvilken lefde här i Gudmundrå ss. flykting med hustru och barn 1716-22.

15. Mag. **Jacob Jac. Unæus** (1722-41), f. 10 apr. 1669 i Hsand; föräldrar: rådmannen och glasmästaren Jacob Hansson U. och Anna Mört. Efter studier i Hsand stud. i Upsala 17 okt. 1692, promov. fil. mag. 1703, tilltr. ss. konsistorienotarie i Hsand sommaren 1705, prästv. 1706, tilltr. matheseos lektor vid Hsands gymn. 1710, var gymn. rektor 1712 och 1717, utn. till khde i Gudmundrå 1721, tilltr. i maj 1722, sedan han året förut i Hsand af fienden jämmerligen blifvit spolierad. Erhöll prostititel 1733. Han afled 15 maj 1741.

G. m. *Brita Hernodia*, dotter af khden i Tillinge, Upl., Olaus Hernodius och hans första fru Anna Eriksson Noræa; d. 6/11 1744, begravven i Boteå kyrka 17/1 1745.

Barn: *Jacob*, f. 9/4 1703, græcæ linguæ lektor i Hsand; *Olof*, f. 1704, khde i Torsåker; *Johan*, f. 26/3 1707 i Tillinge, khde i Nordmaling; *Anna*, g. m. lektorn, prof. Magnus Stridsberg i Hsand; d. 5/1 1791 på Sundby i Boteå.

Tr.: De Zenone philosopho, præs. *H. Forelius*, Ups. 1700. - De primo meridiano, præs. *H. Wallerius*, ib. 1703.

16. Mag. **Elof Frisendahl** (1743-61), f. 1693 i Värmland, men kom ganska ung med föräldrarna till Jämtland, där fadern Håkan Frisk befordrades till fältväbel vid Jämtlands regem. samt efter sitt afsked blef länsman i Refsund och Ragunda. Sonen Elof blef student i Upsala 27 jan. 1712, promov. fil. mag. 1722. Skötte konsistorienotariatet fr. maj 1728 till konsist. nöje, hvadan konsist. fann skäligt att enhälligt för sin del samtycka, att mag. F. blifver befordrad till ordin. konsistorienotarie i Hsand.¹ Utn. matheseos lektor 27 okt. 1731 efter Renmark, tilltr. lektoratet maj 1732 efter hållen introduktionsoration, gymn. rektor 1735, utn. teol. lektor i mars 1737. Då efter Unæi död Gudmundrå pastorat blef ledigt, ingingo teol. lektorerna A. Söderström och Frisendahl till K. Maj:t med begäran, att Gudmundrå och Högsjö måtte hvardera bli prebenden åt teol. lektorerna i Hsand, men detta satte sig församlingarne absolut emot, och K. Maj:t förklarade 12 apr. 1743, att som lektorerna vid Hsands gymnasium icke haft något prebende och allmogen på det högsta bestridt framställningen, det vore betänkligt att härutinnan göra någon ändring. Frisendahl blef emellertid efter ordentligen försiggånget val utn. till khde i Gudmundrå 20 juli 1743 och tilltr. pastoratet omedelbart. Under hans ämbetstid hände det, att en kolare, som slagit sig ner på den präststomjorden i Husiöby tillhörande skogen, föröfvade betydlig åverkan, hvadan khden för att bevaka prästbordets rätt lagförde honom, och han dömdes till skadestånd 1747. Prost 1755. Församlingens vak samma och nitiska herde afled 18 apr. 1761 af skörbjugg.

G. 1732 m. *Hedvig Tigerstedt*, f. 30/12 1710, dotter af prosten Petrus T. i Tuna, omg. 1762 m. regementspastor Petter Hamberg. Hon afled i Hsand 1/1 1781.

Barn: *Petrus*, f. 7/9 1733 i Tuna, fil. mag. i Upsala 1761, d. nov. 1762, begr. i Hsand 10/12 1762; *Margareta*, f. 4/8 1735 i Hsand; *Elavus*, f. 10/5 1736, d. s. d. i Tuna; *Haquin*, f. 21/6 1737 därst., d. begr. 28/4 1738; *Anna Greta*, f. 28/7 1739 i Hsand; *Elof Magnus*, f. 6/10 1740, stud. 1762, d. 1763; *Andreas*, f. 28/11 1742 i Hsand; *Daniel*, f. 4/2 1745 i Gudmundrå, khde i Ragunda.

Tr.: De anno Aegyptiaco, præs. *N. Celsius*. Ups. 1721. - De imagine, præs. *J. Steuch*, ib. 1722.

17. Mag. **Olof Er. Sebrelius** (1762-95), f. 1717; föräldrar: khden i Sveg Erik S. och Elisabeth Huss; stud. i Upsala vt. 1733, fil. kand. juni 1741, utn. skolmästare i Åsele 10 juni 1741 och prästv. 28 juni s. å., disputerade pro gradu 9 apr. 1743 och promov. frånvarande till fil. mag. 22 juni s. å., utn. till förste pastor i Föllinge, då denna församling från

¹ Den af Frisendahl förda protokollsboken maj 1728 - apr. 1732 utgör en volym på 850 sidor.

att vara annex till Lit blef särskildt pastorat 1745, och tillträdde nyårstid 1746. Afl. past. ex. 28 aug. 1754. Med anledning af den lappmarksprästerne tillförsäkrade, men sällan åtnjutna befordran till bättre lägenheter, blef han af biskop Ol. Kiörning rekommenderad till något ledigt pastorat utom stiftet och erhöll Önesta pastorat i Skåne 1760, men återlämnade fullmakten. Efter att i 16 år varit i Föllinge, blef han khde i Gudmundrå 27 okt. 1762 och tillträdde genast; riksdagsman för prästeståndet 1769, 70, 71 och 72, kontraktsprost 27 jan. 1773; afled 20 juli 1795, öfver 78 år gammal.

G. 30/3 1753 i Lits prästgård m. *Anna Elisabeth Funck de Tollbom*, f. 1735, dotter till bat.pred. vid Jämtl. regem. Matthias T. och Maria Christina Carel, kaptensdotter; d. 13/11 1797. Makarna Sebrelius porträtt hänga i Gudmundrå kyrkas sakristia.

Barn: *Elisabeth Maria*, f. 22/2 1754 i Föllinge, g. 6/6 1779 m. prosten d:r H. Hasselhuhn i Sollefteå; *Barbro Regina*, f. 22/1 1757, d. 1766; *Erik Christopher*, f. 26/12 1758, d. 9/7 1762; *Martha Christina*, f. 14/11 1760, d. 1766; *Matthias*, f. juli 1762, d. 1766; *Anna Catharina*, f. 1763, d. 1766; *Anna Christina*, f. 26/3 1764; *Brita Helena*, f. 20/12 1765; *Barbro Christina*, f. 3/2 1767; *Ulrika Eleonora*, f. 11/1 1768; *Anna Margareta*, f. 3/6 1769, d. 3/9 s. å.; *Olaus*, f. 30/7 1770, mantalskommisarie, d. 15/6 1836 på Hullsta; *Erik*, f. 6/7 1771, d. 8/7 s. å.; *Anna Martha*, f. 6/9 1773; *Petrus*, f. 20/3 1778. - Af de många barnen nådde endast 2 mögnare år. Fyra dogo 1766 af en epidemisk barnsjukdom och begrofvos samtidigt 21/5 s. å. »Nec metuenda timent, nec dolenda dolent», skrifver fadern i kyrkboken.

Tr.: Roscius in scena, præs. P. *Ekerman*. Ups. 1739. - De titulo trilingui crucis Dominicæ, id. præs., ib. 1743. - En christelig likpredikan öfver fru biskopinnan Elisab. Marg. Kiörning, f. von Hermansson, hållen i Sebrå kyrka. Ups 1773. - Likpredikan vid biskop Ol. Kiörnings jordefärd 6 sept. 1778. Sthm 1779.

18. Mag. **Zacharias Medén** (1797), f. 1725 på Frösön, hvarest fadern Lars Medén var kollega scholæ; modern Anna Huss, khdedotter från Berg, gifte sedermera om sig med khden i Lit Johan Huss. Stud. i Upsala 1742; promov. fil. mag. därst. 16 juni 1755. Redan förut prästv. i Hsand 18 dec. 1754 till huspredikant hos öfversten vid Jämtl. regem. Albert Gerner; past. adj. hos khden Omnberg i Nordingrå 1756 och nådårspräst efter hans död; utn. kollega på Frösön 1764 utbytte han denna befattning 1771 mot en kollegatjänst i Hsand; konsistorienotarie och gymn. adj. 1773, rektor vid Hsands triv. skola 1780. Ehuru 70-årig sökte han Gudmundrå pastorat och utn. till khde 27 apr. 1796. Som företrädarens änka icke var i behof af extra nådår, hade K. Maj:t på Domkapitlets, hemställan anslagit Gudmundrå pastoralier för ecklesiastikåret 1797-98 till Hsands gymnasie-byggnad. Medén, som härigenom först skulle tillträda i maj 1798, anhöll nu att mot 350 Rd. accord få mottaga pastoratet

redan maj 1797, hvilket konsistorium godkände. Blef äfven efter Sebrelius utsedd till kontraktsprost 10 aug. s. å., men afled redan 8 sept. 1797 i kolik, hvaraf han flera år varit plågad.

G. 1) 6/7 1769 i Nordingrå m. *Maria Elisabeth Walanger*, f. 29/1 1733, dotter af lektor Erik W. i Hsand; d. 1779.

2) 1781 m. *Helena Catharina Olivenbom* fr. Avesta, omg. 1804 m. prosten i Boteå, sedan i Umeå mag. Fred. Hofverberg. Hon erhöll här dubbla nådår.

Barn i 1:a giftet: *Lars*, d. 22/9 1774. 16½ v. g.; *Zacharias*, f. 7/7 1778, d. 6/1 1781.

Tr.: Monumenta politico-ecelesiastica, præs. *O. Celsius*. Ups. 1751. - De ratione metrica cantuum in patria nostra hodie usitatorum, præs. *L. Hydrén*, ib. 1754.

19. **Isac Norberg** (1800-19), f. 27 juli 1748 i Norrtjerns by, Nätra sn; föräldrar: kronolänsman och linnefabrikören Matthias Norberg och Christina Walanger, komm. dotter från Liden i Medelpad, sedermera omg. med prosten Jon Törnsten i Njurunda. Under skoltiden i Hsand förlorade han sin fader, så att omsorgen om barnen föll på modern, och den äldsta sonen Israel fick handleda sina yngre bröder Matthias och Isac. Då modern afflyttade till sin nya make, kvarstannade de yngre sönerna på Norrtjernshemmanet, som för deras räkning och med deras biträde om somrarne sköttes och afbergades. Stud. 1768 i Upsala, ägnade sig Isac åt prästerliga studier, blef 11 nov. 1770 vid endast 22 års ålder prästv. till medhjälpare åt sin styffader i Njurunda, men återvände sedan till Upsala, där han jämte brodern, den sedan så berömde orientalisten Matthias Norberg, promoverades till fil. mag. 1773, hvarefter han återtog sin adj. tjänst i Njurunda. Biskopsadj. hos bisk. Ol. Kiörning 1776 och efter hans död hos biskop Hesselgren, hvilka båda stiftschefer lärde värdera mag. Norberg både som ämbetsbiträde och hvardagssällskap. Utn. till komm. i Tuna-Stöde, tillträdde han beställningen 1780; afl. past.-ex. berömligen 22 febr. 1786. Det dröjde länge, innan han sökte något pastorat, enär han genom Stödebornas växande välvilja, egen god hushållning och prästbordets uppbringande till 5-dubbel afkastning mot förr fann sin rikliga utkomst och trefnad. I 20 år hade han där innehaft sin tjänst, då han efter enhälligt val tillträdde Gudmundrå pastorat 1 maj 1800, hvarå han fått fullmakt redan 18 juli 1798. Utom själavårdens nitfulla och samvetsömna utöfning, som alltid utgjorde hans hufvudsak och som han skötte på ett oöfverträffligt sätt, förelågo för honom många viktiga församlingsvärf, som kräfde hans omtanke, nämligen ny kyrkbyggnad i Gudmundrå, prästgårdens ombyggande, prästbordets upphjälpande ur dess lägervall. Genom sitt ingripande, sina råd; sin beslutssamhet och tillsyn samt egna dryga bidrag hade han inom 1 1/3 år genom-

fört dessa uppgifter. Den nya rymliga och prydliga kyrkan stod snart färdig till invigning, som skedde 27 sept. 1801. Utn. till honor. prost 1801 och skötte vid flera tillfällen kontraktsprostgöromålen. Teol. d:r vid Carl XIV Johans kröning 11 maj 1818. En elakartad svulst blef, trots företagen operation, närmaste anledningen till hans död, som inträffade 31 jan. 1819. Han lades 21 mars i samma graf som sin 10 år tidigare aflidna moder, till höger om södra stegporten, hvilket grafställe han själf utsett åt sig. Likpredikan med personalier hölls af kontr. prosten d:r Abr. Renström i anledn. af 1 Moseb. 17:1. Af sin icke obetydliga förmögenhet hade N. anslagit summor till flera samhällsnyttiga ändamål, såsom 4,000 rdr banco till en stipendiefond för norrländska studerande i Upsala, 1,000 rdr banco till stipendiefond för en studerande vid Hsands gymnasium, smärre gåfvor till Gudmundrå, Högsjö och Stöde kyrkor, en räntefond för en fattig ogift prästdotter inom stiftet, 13,000 rdr till släktingar, tjänare o. s. v. Ogift.

Tr.: De homonymia vocabulorum διχαιος et διχαιου in scriptis N. T., præf. J. Floderus. Ups. 1770. - De termino Legis et Prophetarum Matth. XI, 13, ib. 1772.

20. **Daniel Orstadius** (1820-40), f. 5 jan. 1761 i Hackås, föräldrar: komm. därst., sedermera khden i Hede, Östen Orstadius och Anna Christ. Grip. Efter faderns död mottogs han och hölls i skolan af sin faster, demoiselle Brita Orstadius. Sin tacksamhet fick han tillfälle att visa, då han på hennes ålderdom vårdade henne i sitt hus, till dess hon år 1826 vid 93 års ålder afled. Stud. i Ups. 1782; prästv. 8 aug. 1784 och tjänstg. ss. adj. i Indals-Liden, i Selånger 1787 och Tuna 1788; nådårspred. vid Ljusnedals bruk efter afl. pred. Paul Wagenius 3 okt. 1792; utn. till ordin. brukspred. 9 apr. 1794, därjämte själavårdare för lapparna i Hede, Oviken och Undersåkersfjällen, för hvilket han uppbar 6 t:r spanmål och 36 dlr kmt (50 rdr rgs.); utn. hörare i Sundsvalls skola 1805, utn. komm. i Tuna-Attmar apr. 1807, tilltr. 1809, utn. komm. i Torsåker-Ytterlännäs 1810, tilltr. 1812. Vid khdevalet i Gudmundrå 19 okt. 1819 fick han röstpluralitet och erhöll därå konsistoriets fullmakt, tilltr. 1820; honor. prost 14 jan. 1827. Han afled 13 jan. 1840. Under hans tid kompletterades Gudmundrå nya kyrka med altartafla, målning och innanrede.

G. m. *Ulrika Dillner*, f. 16/2 1762, dotter af fanjunk. Sivert Dillner, d. hos sin son i Långsele 28/4 1849.

Barn: *Anna Margareta*, f. 3/12 1792; *Sivert*, f. 1794, handlande i Sundsvall, hemmansägare i Leringen, Torp, d. 1880 i Sillre; *Emanuel*, f. 25/12 1795, komm. i Sollefteå-Långsele, d. 1873; *Anna Lovisa*, f. 14/2 1800, g. m. khden A. Amnæus i Hafverö; *Johan Axel*, f. 21/3 1802, fil. mag., v. rektor i Umeå, d. 6/7 1834; *Eva Ulrika*, f. 24/12 1803, g. m. hemmansägaren Per Eriksson i Limsta, Gudmundrå, d. 11/5 1876.

21. **Jonas Ahlberg** (utn. 1840), komm. i Boteå-Styrnäs, död före tillträdet 17 nov. 1841. Se *Boteå*.

22. **Harald Löfstedt** (1844-48), f. 20 okt. 1792 i Sundsjö sn, son af bonden Erik Olofsson i Löfsta by. Student 29 sept. 1815; kallad till huspredikant vid Molnebo bruk, hade han anhållit om prästexamen och ordination i Upsala, dock utan att förlora indigenaträtten inom födelsestiftet, men detta afslogs af K. Maj:t 11 juni 1818; disp. pro ex. ht. 1818, prästv. i Hsand 13 dec. s. å. till huspred. hos kaptenskan S. G. Leyel, f. Tigerhielm på Hanöberg, Västmanland; konditionerade hos prosten G. F. Fant i Wäster-Löfsta, Upl., till 1822; utn högmässopredikant i Hsands stad 26 nov 1823, v. komm. därst. 15 sept. 1824, åter högmässopred. 1 maj 1826, tjänstg. tillika ss. vice kollega vid skolan 1826/27 och ss. kantor fr. 1 febr. 1828 samt ss. lasarets- och hospitals- samt fängelsepred. s. å.; utn. komm. i Säbrå juni 1831, tilltr. 1834, komm. i Själevad 1837, tilltr. 1840, höll här sin afskedspred. 22 Sept. 1844, sedan han blifvit utn. khde i Gudmundrå aug. 1844, tilltr. genast. Afled på Frånö gästgifvaregård efter ett vådligt fall från kärran i Vestbybacken på hemresa från Hsand 20 okt. 1848. I sin ungdom hade han idkat teologisk-medicinska studier och erhöll ett därtill anslaget premium 1824. Dessa studier jämte medfödda anlag gjorde honom stickad att äfven verka för sina församlingsbors kroppsliga hälsa. Musikalisk, arbetade han för psalmsångens höjande.

G. 22/10 1826 i Sidensjö prostgård m. *Sara Catharina Bergstedt*, f. 1803, dotter af khden N. Bergstedt i Refsund. Hon erhöll 2 extra nådår; d. i Finnsvik vid Hsand 24/12 1866.

Barn: *Thor Harald Nicodemus*, f. 22/8 1827 i Hsand, landtm. auskult., folkskollärare i Umeå lf., d. 17/5 1855 i Umeå; *Bror Erik Immanuel*, f. 22/4 1829, gymnasist, lättjungman, d. 31/7 1844; *Nor Einar Ansgarius*, f. 24/3 1831, professor i grek. spr. vid Upsala univ., d. 21/5 1889; *Iduna Sophia Juliana*, f. 27/5 33, g. 8/4 1856 i Hsand m. sjökapt. Anders Petter Dyberg; *Sven Niklas*, f. 3/3 1835 i Säbrå, kronofogde, stadsfogde i Gefle, d. 13/6 1911; *Gor Wilhelm*, f. 30/10 1841 i Själevad, d. i Hsand 7/9 1852; *Sally Maria Catharina*, f. 2/5 1844 i Själevad, föreståndarinna för Nisbethska flickskolan i Upsala, sedan i Örnsköldsvik, d. i Upsala 5/5 1914.

Tr.: Initia historiae vaccinationis in Suecia, pres. C. Zetterström. Ups. 1818. - Tal vid Hsands Bibelsällskaps sammankomst 1837. - Teser för past. ex. samt några recensioner och tidningsuppsatser.

23. **Nils Henrik Norrbin** (1852-68), f. 27 aug. 1797 i Klockeby, Nora, son af nämndeman Elias Norrbin. Stud. ht. 1819, med. kgl. tillstånd prästv. i Upsala 12 dec. 1824 till huspred. hos grefvinnan M. C. Le Febure Liljenberg, biträdde tillika predikanten vid kronospinnhusförsamlingen i Sthm från sept. 1825; pred. vid norra korrektionshuset 1827-

1 juni 1835; därefter v. pred. på Långholmen och efter i Hsand vt. 1837 aflagd past.-ex. ordin. past. på Långholmen 5 maj 1838. Utn. till khde i Gudmundrå 4 juni 1849 och installerades 3 okt. 1852. Han lofordas ej för sin prästerliga verksamhet i Gudmundrå. Afled 8 okt. 1868.

G. m. *Sophia Lovisa Åberg*, f. 26/10 1800 i Torshälla, dotter af handl. och rådm. Salomon Å. och Magd. Kjällström, lefde ännu 1883 som änka i Gudmundrå och bodde i Jettesta.

Barn: *Johan Henrik*, f. 29/8 1835 i Sthm, St. Maria förs., ljusfabrikant i Sthm.

24. **Isak Nydahl** (1870-94), f. 6 febr. 1809 i Viksjö, Stigsjö pastorat, son af bonden Isak Ingemarsson å det s. k. Nyhemmanet och Gertrud Olsdotter. Stud. ht. 1833, prästv. 28 maj 1836 till komm. adj. i Själevad och nådårspred., past. adj. i Arnäs. 9 okt. 1837, t. f. past. därst. 1838-41, åter past. adj.; past. ex. dec. 1846; i nåder utn. khde i Vännäs 21 juli 1854, tilltr. maj 1857, utn. khde i Sidensjö 8 aug. 1864, tilltr. maj 1865, utn. khde i Gudmundrå 5 juli 1869, tilltr. maj 1870; kontr. prost i Ångerm. östra kontr. 26 febr. 1873 till 1 maj 1889, då han 80 år gammal begärde afsked från denna befattning. Försynt och tillbakadragen gjorde prosten N. ej mycket väsen af sig, men hjärtegod, from, fredsälskande och anspråkslös var han mycket afhållen af sina församlingsbor. Han höll ej mycket på sina rättigheter, och hans oegennyttiga gick stundom väl långt. Fördragsam var han mot olika tänkande, och därför funno äfven separatister vägen till hans kyrka. En varm naturvän, tillbragte han gärna sina lediga stunder i det fria med att lyssna till fågelsången eller att jollra med små barn, som i den gamle prosten hade en kär vän. Af mera kontemplativt skaplynne, en meditationens man, hade han intet större intresse för de världsliga göromål, som åligga prästerskapet, men utförde dem punktligt och var vanligen den af stiftets kontraktsprostar, som först inkom med sina redogörelser till Domkapitlet. I sin viljestarka och praktiska maka hade den något känsloveka mannen ett ovärderligt stöd. Hon omtalas som en af dessa själförsakande kvinnor, som lefva endast för att stilla och obemärkta tjäna sina medmänniskor. Efter hennes död, 14 år före hans egen, drog sig den åldrige prosten ännu mer inom sig själf in i sin drömvärld. Kort innan han nedlades på sjukbädden, hade han en dröm, att han i en utsägligt ljuflig trakt sammanträffat med sin gamle biskop Frans Michael Franzén. I stillhet afled prosten Nydahl 16 jan. 1894.¹

G. 1838 m. *Margaretha Catharina Hörnell*, f. 30/4 1812, dotter af prosten J. Hörnell i Arnäs; d. 15/2 1880.

¹ En minnesteckning med prosten Nydahls porträtt finnes i Nord-Sverige, tidskr. för upplysning och utveckling utg. af *Joh. Berglund*. Hsand, dec. 1895.

Barn: *Johan Isac*, f. 26/7 1839, d. 9/8 s. å.; *Edvard Reinhold*, f. 25/6 1840, khde i Skorped; *Isak Alfred*, f. 29/4 1842, kapten vid Västerb. reg., d. i Skellefteå 14/2 1904; *Johanna*, f. 4/4 1844, g. m. sjökapt. Olof Lindroth, d. 6/6 1910; *Johan*, f. 14/6 1846, föreståndare för Gudmundrå högre folkskola, tidningsredaktör och framstående riksdagsman; *Albert*, f. 23/9 1848, stadsfogde i Hsand, d. 17/8 1919; *Maria*, f. 4/4 1851, g. m. grosshandl. Joh. Em. (Manne) Lidén i Hsand, d. ss. änka därstädes 28/10 1919; *Wilhelm*, f. 26/2 1854, komm. i Edsele, d. 1889; *Oscar*, f. 10/5 1857, agrom 1879, 2:dre lärare i Gudmundrå h. folkskola, förestånd. för konsul Broms odlingsföretag i Torneådalen, bosatt i Norrtelje.

25. **Erik Magnus Nordling** (1896-), f. 18 maj 1851 i Gudmundrå; föräldrar: khden E. J. Nordling i Njurunda och Hedda Berlin; afg. ex. fr. Hsands lärov. 1 juni 1871, stud. i Upsala ht. s. å., efter afl. teol. examina prästv. i Hsand 2 sept. 1877 till past. adj. i Nätra, v. pastor därst. 28 nov. 1877-30 apr. 1880, tillika. v. komm. till 30 apr. 1881; v. komm. i Njurunda fr. 1 maj 1881; past. ex. mars 1883, v. past. i Sättna 1 maj 1882-15 maj 1883, v. past. i Borgsjö 1 juni 1883-30 apr. 1891, v. past. i Gudmundrå 1 maj 1891, utn. khde härst. 8 dec. 1894, tilltr. 1 maj 1896. Kontr. prost 1916. LVO 1913.

G. 7/7 1878 m. *Ida Sofia Petré*, dotter af kapellpred. i Holm C. W. Petré och Fredrike Vilh. Smith-Busch.

Barn: *Judit Anna Sofia*, f. 7/4 1879, d. 13/2 1893; *Gustaf Magnus Erhard*, f. 26/6 83 i Borgsjö, stadskomm. i Sundsvall 1913; *Gurli Karin Vilhelmina*, f. 20/12 86, afl. mogenh. ex. 5/6 1912, g. 12/7 1913 m. teol. kand. Olle Nystedt; *Sven Martin Sixten*, f. 4/5 89, med. lic. i Upsala; *Nils Erik Henning*, f. 26/11 1884, d. i Sundsvall 5/4 1888.

KOMMINISTRAR I HÖGSJÖ.

1. **Nicolaus Laurentii** [1579-94], kaplan i Gudmundrå., bevittnade socknens tiondelängd 1579 och underskref Upsala mötes beslut 1593 samt riksdagsbeslutet 23 febr. 1594.

2. Dom. **Benedictus** (1595-96), sist khde i *Gudmundrå* n. 9.

3. **Petrus Johannis** (1613-1622), erlade 1613 Älfsborgs lösen med 3 daler. »År 1622 d. 1 Nov. kallade Gud Herr Petrus Johannis capellan i Gudmundrå.» (Annotation i Högsjö kyrkohandbok.)

4. **Nicolaus Nicolai** (1622-29). »År 1622 d. 21 Dec. kom herr Nils vår soknpredikant till församlingen.» Uppförd i de följande årens mantalslängder.

5. **Olof Erici Anthelius** (1630-47), se khdar i *Boteå* n. 8.

6. **Elias Erici Rhezelius** (1647-67), bodde här i Högsjö på eget hemman i Mörtsal. Han låg i delo med sin khde Magnus Wallenius, dels angående vissa löneförmåner, dels rörande fördelningen dem emellan af jordfästningar och brudvigningar. Förlikning skedde 1663 enligt biskopens förhållningsorder. Khde i *Ramsele*.

7. **Nils Jonæ Berg** (1669-89), »hade så väl som andra prästmän mycket att göra under det högst beklagliga trollkäringsväsendet 1673-75 till sanningens utletande af desse förtjuste djefvulens verktyg», skrifver Tunæus. Kaplan Nils Berg hade genom ensidig berättelse, förmätet och illa, förskaffat sig k. Carl XI:s försäkran 27 nov. 1680 om Gudmundrå pastorat efter khden Måns Wallenius' afgang, men K. Maj:t återkallade detta bref 7 juli 1681. Blef khde i *Resele*.

8. **Anders Er. Sellin** (1689-1714), f. i Högsjö s:n, bondson; stud. i Upsala 7 dec. 1678, prästv. och adj. i Hammerdal, komm. i Högsjö 1689, var närvarande vid 1696 års prästmöte. »Skötte med omsorg sitt ombetrodda ämbete i 25 år.» Afled 12 jan. 1714.

G. m. *Christina Noræa*, dotter af khden Isr. Noræus i Hammerdal.

Barn: *Israel*, f. 1691, komm. i Stigsjö; *Erik*, f. 1693, khde i Resele; *Jonas*, f. 1696, stadsnotarie, rådman och v. borgmästare i Hsand, »en klok och behaglig ämbetsman», d. begr. därst. 14/10 1756; *Anders*, f. 1700, komm. i Häggdånger.

9. Mag. **Jonas Ingev. Ljungberg** (1715-33), f. 25 nov. 1691, son af stadskomm. i Hsand Ingevald Ljungberg och Catharina Hernodia; stud. 18 sept. 1708, prästv. 10 aug. 1711 till past. adj. i Gudmundrå och nådårspred. efter khde Lochnæus samt past. adj. hos efterträdaren Jöns Huss. Erhöll fullmakt 8 mars 1714 att efter And. Sellin bli komm. i församlingen, men Gudmundrå-borna ville ej erkänna honom för sin kapellan, de önskade näml. den afl. kaplanens son Israel i stället. Hsands domkapitel förklarade i sitt yttrande till K. Maj:t 20 maj 1715, »att af dessa två kunde konsistoriet ej annat än den värdigare utvälja». Responderade vid prästmötet 1717, afl. past. ex. 1728; erhöll 1730 tillstånd att fortsätta sina akad. studier i Upsala, där han äfven promov. till fil. mag. 15 juni 1731. Tillika med sin brorson omkom han på Ångermanälven 16 dec. 1733, midt för Ramön, nära byn Nänsjö, sent om aftonen under sin återresa från Gudmundrå, där han samma dag predikat.

G. m. *Maria Elisabeth Bohlin*, änka efter khden Jöns Huss i Gudmundrå, d. på Åbord 13/7 1767, 83 år.

Med henne ett barn, som afled före fadern.

Tr.: De usu et abusu scriptorum profanorum, præ. *M. Asp*, Ups. 1731. - De indole ac natura propositionis exhibitivæ, præ. *E. Alstrin*, ib. 1731.

10. **Hans Hellman** (1735-60), f. 11 aug. 1696, son af landskrifvaren i Ångermanland Matts Hellman och Catharina Wattring, khdedotter från Torsåker. Föräldrarna bodde i Rö by, här i Högsjö, men kort före sin död utnämndes fadern till befallningsman i Torneå. Förordnad i en kommission angående en yppad kronobalans i Luleå, afled han där hastigt 1699 och begrofs i gamla stadskyrkans vapenhus. Sonen blef stud. i Upsala 19 mars 1716, prästv. 10 dec. 1721 till komm. i Jockmock, tilltr. maj 1722. På grund af ohälsa och otrefnad begärde han hos konsist. transport ett par gånger, men då konsist. ej anvisade någon tjänlig lägenhet, måste han kvarblifva där ända till 6 febr. 1730, då han med sitt hushåll på eget bevåg reste därifrån. V. komm. i Ullånger 1731, nåårspred. i Sollefteå 1732, utn. 18 dec. 1734 till komm. i Högsjö, tilltr. 1 maj 1735. Han afled 3 dec. 1760.

G. 6/2 1722 m. *Anna Forzelia*, dotter af khden i Torsåker N. Forzelius; d. 29/5 1764 i Ytterlännäs hos sin måg komm. Öman.

Barn: *Nils Hellman*, f. 12/3 1723 i Jockmock, kämnär vid Sthms norra förstads västra kämnärsrätt, d. febr. 1763; *Matts Hellmansson*, f. 14/2 1725, bagare i Sthm, d. 29/6 1768; *Pehr Hellman*, f. 14/9 1726, komm. i Högsjö, sedan khde i Resele, d. 1805; *Christina*, f. 6/9 1728, d. 1755 ogift; *Catharina*, f. 24/7 1730 i Ytterlännäs, g. m. fabrikören Reis i Sthm, änka 5/8 1763; *Isac Hellmansson*, f. 1731, hofrättsråd i Svea Hofrätt, d. 23/9 1796, g. 1777 m. Ulrika Fr. Werdin; *Anna Hellman*, f. 1734, g. 11/9 1763 m. logarfvaren Caspar Wiedeman; d. 17/8 1789; *Lisa Hellman*, f. 1736, g. 1) m. garfvaren Joh. Wiedeman, d. 1762, 2) garfvaren Anders Degerman, d. 1772 i Sthm; *Barbro Dorothea*, f. 1738, g. m. komm. i Ytterlännäs Per Öman, d. 1794; *Brita Maja*, f. 1739, g. 6/10 1765 m. inspekt. vid Kungsholms glasbruk Pehr Trumstedt, d. 1779; *Sara Lena*, d. ogift 5/5 1764; *Anders*, klockare i Kungsholms församl. i Sthm, d. febr. 1773.

11. **Samuel Er. Huss** (1762-67), sist khde i *Oviken*.

12. **Pehr Hellman** (1767-96), bodde i Bäckland, sist khde i *Resele*.

13. **Carl Næsmark** (1796-1800), f. 6 febr. 1736 i Näsby här i Högsjö sn, son af kyrkvaktaren Jon Pehrsson och Brita Carlsdotter; inskr. i Hsands skola 1745, stud. i Upsala vt 1757; konditionerade på flera ställen här i orten, äfvensom hos afl. assessor Tersmeden på Ramsnäs bruk i Västmanl., prästv. 14 juli 1769 på kallelse af prosten Ol. Sebrelius i Gudmundrå; efter 6 års ämbetstid utn. sockenpred. i Tåsjö 14 apr. 1773. Ty-

värr måste han på grund af sjuklighet (nov. 1790) begära tjänstledighet, under hvilken tid han många år vistades på sitt hemman Aspby i Torsåker; omsider någorlunda återställd till hälsan sökte och utn. han till komm. i sin födelsesocken 25 juni 1796. Var en nitisk och redlig man och lärare; ehuru länge tryckt af sjukdom och besvärens börda, förestod han ensam sitt ämbete intill sitt sista. Insjuknad i den gångbara influensa-febern, dog han i sinnets lugn och trones förtröstan 23 apr. 1800. Hans svaga inkomster lämnade intet öfrigt åt den talrika familjen.

G. 1) 1773 m. *Helena Catharina Norstein*, inspektorsdotter, med hvilken han hade 10 barn, d. på Aspby 22/6 1794.

2) 1797 m. *Helena Staaf*, »en upplyst, gagnande och rättskaffens kristen», d. ss. änka 18/5 1821 i Nordansjö i sitt 80:de år. K. Maj:t beviljade henne och 6 oförsörjda döttrar extra nådår 18/11 1800.

Barn: *Brita Helena*, f. 1774, g. 1804 m. komm. i Sollefteå Anders Blix, d. 27/2 1860 i Aspby; *Sara Margareta*, f. 1775, d. 13/3 1854 i Aspby, Torsåker (78 år 4 m. 27 d.) ogift; *Johannes*, f. 1775, tvilling; *Lisa Magdalena*, f. 9/11 1778; *Catharina Christina*, f. 14/5 1781, g. 25/3 1811 på Gålsjö bruk m. bruksinspekt. Christ. Lund; *Elisabeth Magdalena*, f. 1782, g. m. sågverksintressenten G. F. Kramm i Grillom, sedan i Nordansjö; *Carolina Lovisa*, f. 23/6 1783, g. 29/3 1812 m. vice past. i Säbrå Pehr Lindeberg, d. 14/12 1853; *Anna Märta*, f. 18/4 1785, d. ogift i Högsjö 13/11 1830; *Carl Jonas*, f. 5/5 1788, d. 18/7 s. å.; *Ulrica Dorothea*, f. 5/7 1789, d. 11/9 s. å.

14. **Erik Daniel Hasselhuhn** (1802-14), f. 28 febr. 1755 i Sundsvall; föräldrar: landskamrer Hindrik H. och Hedvig Busk; inskrefs i Hsands skola 1767, stud. i Upsala 1775; disp. pro ex. 1779; prästv. 24 juni 1780 till adj. i Gudmundrå hos prosten Sebrelius, nådårspred. efter honom 1795 samt efter prosten Z. Medén 1797; adj. i Njurunda 1799, v. past. i Nora jan. 1800; utn. komm. i Högsjö 24 jan. 1801, tilltr. 1802. Nitisk och redbar lärare; var fjättrad vid sängen af giktplågor ett helt år, till dess förlossningens timme slog genom en stilla död 17 okt. 1814.

G. 15/10 1796 i Gudmundrå m. *Christina Margareta Svedbom*, f. 1762, dotter af khden i Sveg Erik Sv., erhöill extra nådår; d. i Hsand 11/6 1850.

Tr.: De differentia inter sensationes externas et internas, præs. P. *Christiernin*, Ups. 1779.

15. **Olof Lindfors** (1817-22), sist khde i *Löfånger*.

16. **Nils Olof Flodstedt** (1823-46), f. 3 juni 1770 i Junsele, fadern komm. i Resele-Liden Nils Fl. Stud. vt. 1792; disp. pro ex. 1795, prästv. till faderns adj. 24 juni 1796 och nådårspred. 1799, nådårspred. vid sacellanien i Lit 1802 efter komm. N. Häggmark, förordn. till bruks- och

kapellpred., i Vestanå och Viksjö, Stigsjö 23 maj 1804, v. komm. i Björna 23 febr. 1817; utn. kommin. i Högsjö 23 okt. 1823, afl. past. ex. 17 juni 1825. Afled 10 aug. 1846. Under hela sin tjänstetid här hade han sin styfson Johan Häggmark ss. adj., hvilken ock förestod nådåren efter honom och ehuru nära nog enhälligt kallad af församlingen ändock blef förbigången vid tjänstens återbesättande.¹

G. 1) 1/11 1804 m. *Catharina Elisabeth Sellin*, änka efter komm. i Lit Nils Häggmark, d. 4/6 1829.

2) 14/4 1831 i Ed i Hallsta m. änkefru *Margareta Eliasbeth Tollbom*, f. *Westman*, f. 14/10 1767, änka efter socknepred. Matth. Tollbom i Junsele.

Barn: *Maria Brita*, f. 1809, g. 6/7 1837 i Hsand m. viktual.handl. Math. Lindstedt.

Tr.: De pretio versionis Vet. Testamenti Syriacæ, p. 2, præs. *Brynolf Hesselgren*. Ups. 1795.

17. **Per Johan Sjödin** (1849-85), f. 20 nov. 1802, fadern var borgare och fiskare i Hsand; genomgick Hsands skola och gymnasium, där han under sista året var archa. Stud. vt. 1826, prästv. 13 juni 1827 och komm. adj. i Sättna, past.-adj. i Skön 25 juli s. å., tillika v. kollega vid Sundsvalls apologistskola 25 jan. 1828, vice rektor 27 febr. till terminens slut; predikant vid Lögdö och Lagfors bruk 3 mars 1841, v. pastors titel; utn. komm. i Högsjö aug. 1847, tilltr. 1 maj 1849. Han afled 22 febr. 1885, öfver 82 år gammal.

G. m. *Anna Ulrika Dahlström*, f. 4/2 1808, komm.dotter från Alnön, d. 8 mars 1909 i Hsand i den sällsynt höga åldern af 101 år och 1 månad.

Barn: *Anna Mathilda Elisabet*, f. 23/9 1849 i Högsjö, d. ogift i Hsand 31/7 1900.

¹ En insändare i Hsandsposten för den 3 maj 1849 gaf uttryck åt den bittra sinnesstämning, som i anledning häraf var rådande i Högsjö: »Söndagen d. 29 april hade vi en högtidsdag i Högsjö kyrka, pastor Häggmark predikade ut sig efter en 26-årig tjenstetid i församlingen. Kyrkan var så full med åhörare, som hon kunde rymma, och bland dem fanns knappt en, som ej fällde tårar och som ej med högljudda snyftningar förrådde saknad. Afskedstalet var sådant, att det förtjenar komma i tryck, och att skilsmässan var och måste vara smärtsam är så mycket mera välförtjent, som pastor Häggmark alltid sökt att gagna en församling, der han till nära hälften af de nu lefvande framburit till det heliga dopet och till Herrans hel. nattvard beredt öfver 800 barn. Smärtsammast blifver dock skilsmässan genom minnet af tilldragelserna vid denna sacellanies ledighet och tillsättande, då pastor Häggmark, med ett rum på förslaget och oaktadt nära nog enhälligt förtroende af Högsjö församling, gick miste om detta under 26 års mödor eftersträfvade och välförtjenta bröd. - En muntrare stämning genomgår den visitationsakt, som år 1834 ägde rum i Högsjö, då komm.adj. H., beskyld för bristande grundlighet vid konfirmationsundervisningen, lyckades dupera själfva biskop Franzén. Se *Salvén*, Boken om Högsjö, s. 89.

18. **Per Arvid Salvén** (1886-97), erhöill fullmakt 21 sept. 1885 ss. komm. i Högsjö, hvilken tjänst han mottog på förordn. i maj 1886 samt med fullt tillträde 1 maj 1887; utn. khde i Högsjö 6 nov. 1897, då församlingen afskildes ss. eget pastorat med Hemsö till annex. Se *Högsjö*.

KAPELLPREDIKANTER PÅ HEMSÖN.

1. **Johan Erik Nordenberg** (1846-48), sist khde i *Boteå*.
2. **Magnus Oskar Blix** (1848-53), khde i *Lit*.
3. **Johan Olof Huss** (utn. 1852), utn. till kapellpred. 8 nov. 1852, men tilltr. ej; sist khde i *Nätra*.
4. **Johan Israel Næslund** (1855-59), khde i *Ragunda*.
5. **Olof Nicolaus Wagenius** (1859-68), khde i *Ström*.

KOMMINISTRAR.

1. **Gustaf Edvard Öhstedt** (1870-73), khde i *Nysätra*.
2. **Fridolf Risberg** (1875-79), se komm. i *Ramsele-Edsele*.
3. **Johan Peter Linde**, östg. (utn. 1879), f. 4 apr. 1847 i Hessleby; föräldrar: Johan Larsson, arbetare, och Maja Stina Persdotter; afl. mogenh. ex. 1868 i Jönköping; stud. i Upsala ht. 1871; efter afl. teor. och prakt. teol. ex. prästv. i Hsand 9 juli 1878 till past.-adj. i Hsand; past.-adj. i Sundsvall 14 aug. 1878-15 juli 1881; fick fullmakt å Hemsö sacellani 30 juni 1879, men erhöill på begäran afsked från sysslan före tillträdet. Past.ex. 1881. Fängelsepred. i Sundsvall 1879-84 och lasarettspred. 1882-84. Öfvergick till Linköpings stift 1884; sist utn. till khde i Krokeks församl. af Linköpings stift 6 febr. 1885, tilltr. 1888; afled 7 nov. 1918.
G. 1882 m. *Lovisa Fredrika Berhardina Winberg*, f. 19/4 1854, dotter till folkskolläraren Per Fredrik Winberg och Lovisa Kristina Bergqvist.
Barn: *Vera Maria Lovisa*, f. 22/7 1886 i Ringarum, student, lärarinna; *Febe Hedvig Sofia*, f. i Krokek 2/5 1894, d. 16/3 1896; *Per Johan Ebbe Fredrik*, f. 27/9 1897, student, fil. kand.
Tr.: Egyptens första plåga eller Nilslodens förvandling, Nykterhetsföredrag af J. P. L-e. Sundsvall 1878. - Predikan på Annandag Pingst (i Predikn. af Hsands st. präster, 1883).

4. **Olof Häggqvist** (1880-84), sist khde i *Byske*.

5. **Johan August Klum** (1884-98), brukspredikant å Robertsfors, se *Bygdeå*.

PASTORATSADJUNKT.

John Petter Vestin (1905-22), f. i Hsand 13 juni 1877, son af byggmästaren Jonas Peter Westin och Anna Katarina Örling. Efter studier i Hsand stud. i Upsala ht. 1896, där han aflade de teol. akad. examina och folkskollärareex. 1897-1901, prästv. 30 maj sistn. år, domkyrkosyssloman och domkyrkoadj. i Hsand 12 mars 1902, tilltr. 1 juni s. å.; pastoratsadj. i Gudmundrå 11 nov. 1905. Diakonistyrelsens stiftsombud 1913, innehade statens resestipendium 1907. Komm. i Kramfors 1 maj 1922.

G. 1/2 1906 m. *Helga Sofia Ödlund*, f. i Njurunda 1/2 1882, dotter till Olof Petter Ö., kronolänsman i Torsåkers distrikt och Hilma Maria Schöblom.

Barn: *Maja*, f. i Gudmundrå 2/11 1906; *Gunnel*, f. 26/8 1909; *Ragnar Per Helgason*, f. 29/5 1914.

Tr.: Smärre skrifter och uppsatser i religiösa och sociala ämnen.

Den 1904 inrättade pastoratsadjunkturen har 1921 ersatts med 2:ne komministratörer, den ena i *Kramfors*, den andra i *Strömnäs*.